

ZARZĄDZENIE MINISTRA ŻEGLUGI I GOSPODARKI WODNEJ

z dnia 27 maja 1960 r.

w sprawie organizacji pilotażu morskiego i kwalifikacji zawodowych pilotów.

Na podstawie art. 6 pkt 17 i art. 7 przepisów z dnia 24 listopada 1930 r. o bezpieczeństwie statków morskich (Dz. U. z 1938 r. Nr 46, poz. 376) zarządza się, co następuje:

Przepisy wstępne.

§ 1. Pilotem statku morskiego może być obywatel polski posiadający określone zarządzeniem kwalifikacje i uprawnienia zawodowe.

§ 2. Pilot obowiązany jest udzielać kapitanowi pilotowanego statku rady i informacji w zakresie warunków nawigacyjnych wód, na których pełni służbę.

§ 3. Kapitan pilotowanego statku może upoważnić pilota do bezpośredniego wydawania rozkazów manewrowych. W takim przypadku kapitan pilotowanego statku lub jego zastępca obowiązany jest kontrolować pracę pilota, aby w

razie potrzeby mógł zmienić rozkaz wydany przez pilota. Odpowiedzialnym za kierownictwo statku pozostaje w każdym przypadku kapitan statku pilotowanego.

§ 4. Kapitan statku obowiązany jest udzielić pilotowi, niezwłocznie po jego przybyciu na statek, wszelkich informacji dotyczących właściwości nawigacyjnych statku, jego załogi i ładunku, w zakresie niezbędnym do należytego wykonania czynności pilotowych.

§ 5. 1. Pilot obowiązany jest odmówić przystąpienia do wykonywania usług pilotowych, jeżeli:

- 1) statek ma zanurzenie większe, aniżeli pozwala na bezpieczną żeglugę głębokość portu i toru wodnego,
- 2) statkowi grozi zatonięcie,
- 3) statek przy wyjściu z portu jest przeładowany lub ma niebezpieczny przechyl,

4) statek przy wejściu do portu ma niebezpieczną stateczność.

2. Pilot może odmówić przystąpienia do wykonywania usług pilotowych, jeżeli uzna, że statek nie odpowiada warunkom niezbędnym do bezpiecznego rozpoczęcia manewru.

3. O każdym przypadku uzasadniającym odmowę przystąpienia do wykonywania usług pilotowych pilot obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić kapitanat portu i postąpić stosownie do otrzymanych dyspozycji.

Organizacja pilotażu.

§ 6. 1. Pilotaż morski dzieli się na:

- 1) pilotaż portowy, obejmujący pilotowanie statków w portach,
- 2) pilotaż trasowy, obejmujący pilotowanie statków na morskich wodach wewnętrznych poza portami,
- 3) pilotaż pełnomorski, obejmujący pilotowanie statków na morskich wodach terytorialnych i na pełnym morzu.

2. Dokładne pozycje przyjęcia, zdania i wymiany pilotów ustala kapitan portu. Ustalenia te podlegają ogłoszeniu w wydawnictwie Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej „Wiadomości Żeglarskie”.

§ 7. 1. Wprowadzenie pilotażu portowego i trasowego zarządza dyrektor urzędu morskiego. Wprowadzenie pilotażu trasowego wymaga uzgodnienia z dyrektorem zarządu portu.

2. Prowadzenie usług pilotowych w pilotażu pełnomorskim wymaga zezwolenia Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej.

§ 8. 1. W portach Gdańsk, Gdynia i Szczecin ze Świnoujściem wykonywanie pilotażu należy do zarządów portów i odbywa się pod nadzorem kapitana portu. Służbą pilotową kieruje bezpośrednio szef pilotów, powoływany w trybie określonym regulaminem służby pilotowej.

2. W portach nie wymienionych w ust. 1 wykonywanie pilotażu należy do urzędów morskich. Służbą pilotową kieruje bezpośrednio kapitan portu.

§ 9. 1. W portach Gdańsk, Gdynia i Szczecin ze Świnoujściem regulamin służby pilotowej ustala dyrektor zarządu portu w uzgodnieniu z kapitanem portu i zarządem okręgu Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

2. W portach nie wymienionych w ust. 1 regulamin służby pilotowej ustala kapitan portu w uzgodnieniu z zarządem okręgu Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców, a zatwierdza dyrektor urzędu morskiego.

Kwalifikacje zawodowe pilotów.

§ 10. Ustanawia się następujące stopnie pilotów:

- 1) praktykant pilotowy,
- 2) młodszy pilot,
- 3) pilot,
- 4) starszy pilot.

§ 11. Praktykantem pilotowym może zostać osoba posiadająca:

- 1) co najmniej dyplom porucznika żeglugi małej Polskiej Marynarki Handlowej lub Rybołówstwa Morskiego oraz
- 2) co najmniej 12-miesięczną praktykę na stanowisku oficerskim w służbie pokładowej w dowolnej żegludze morskiej, na statku o pojemności nie mniejszej niż 300 BRT.

§ 12. Stopień młodszego pilota może być przyznany osobie posiadającej:

- 1) 6-miesięczną praktykę w pilotowaniu statków, odbyłą pod nadzorem pilota, w stopniu praktykanta pilotowego oraz
- 2) świadectwo złożenia egzaminu przewidzianego w § 16.

§ 13. Stopień pilota może być przyznany osobie posiadającej:

- 1) 24-miesięczną praktykę w pilotowaniu statków w stopniu młodszego pilota albo
- 2) dyplom co najmniej porucznika żeglugi wielkiej Polskiej Marynarki Handlowej lub Rybołówstwa Morskiego, 6-miesięczną praktykę w pilotowaniu statków odbyłą pod nadzorem pilota oraz świadectwo złożenia egzaminu przewidzianego w § 16.

§ 14. Stopień starszego pilota może otrzymać osoba posiadająca:

- 1) 48-miesięczną praktykę w pilotowaniu statków w stopniu pilota albo
- 2) dyplom co najmniej kapitana żeglugi małej Polskiej Marynarki Handlowej lub Rybołówstwa Morskiego z 12-miesięcznym stażem na stanowisku kierownika statku, 6-miesięczną praktykę w pilotowaniu statków odbyłą pod nadzorem starszego pilota oraz świadectwo złożenia egzaminu przewidzianego w § 16.

§ 15. 1. Stwierdzenie odbycia wymaganej praktyki i opinię o pilocie każdego stopnia wydaje na piśmie kapitan portu.

2. W portach Gdańsk, Gdynia i Szczecin ze Świnoujściem opinię o pilocie wydaje kapitan portu po uprzednim zaopiniowaniu przez szefa pilotów.

§ 16. 1. Kandydaci do służby pilotowej, o których mowa w §§ 12, 13 pkt 2 i 14 pkt 2, obowiązani są po odbyciu odpowiedniej praktyki złożyć egzamin przed komisją w następującym składzie:

- 1) kapitan portu — jako przewodniczący,
- 2) starszy oficer portu — jako zastępca przewodniczącego,
- 3) szef pilotów — jako członek,
- 4) starszy pilot wyznaczony przez dyrektora zarządu portu — jako członek,
- 5) przedstawiciel Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców — jako członek.

2. Komisję powołuje dyrektor właściwego urzędu morskiego na wniosek kapitana portu.

§ 17. 1. Egzamin odbywa się według programu zatwierdzonego przez Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej.

2. Komisja może, jeżeli uzna za celowe, poddać kandydata egzaminowi praktycznemu w zakresie wiadomości przewidzianych programem.

3. Złożenie egzaminu komisja stwierdza świadectwem, którego wzór określa załącznik nr 1 do zarządzenia. Świadectwo podpisują przewodniczący i członkowie komisji.

4. Świadectwo jest podstawą do ubiegania się o dyplom uprawniający do samodzielnego pilotowania statków.

§ 18. Dyplomy pilotów wydaje dyrektor właściwego urzędu morskiego według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 19. 1. Młodszy pilot uprawniony jest do pilotowania statków o pojemności:

- 1) do 1000 BRT — w pierwszym roku służby,
- 2) do 2000 BRT — po roku służby.

2. Pilot uprawniony jest do pilotowania statków o pojemności do 4000 BRT.

3. Starszy pilot uprawniony jest do pilotowania statków o każdej pojemności.

§ 20. 1. Przejście pilota ze służby w pilotażu trasowym do służby w pilotażu portowym i odwrotnie, jak również

zmiana akwenu może nastąpić po odbyciu 3-miesięcznej praktyki w warunkach nowej służby oraz po złożeniu dodatkowego egzaminu przed komisją przewidzianą w § 16 z zakresu znajomości warunków nawigacyjnych nowego obszaru i obowiązujących na nim przepisów.

2. Po złożeniu egzaminu komisja wydaje zaświadczenie według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do zarządzenia, stwierdzające uprawnienia do pełnienia służby pilotowej w nowych warunkach.

3. Pilot przechodzący do nowej służby zachowuje posiadany stopień po spełnieniu warunków przewidzianych w ust. 1.

§ 21. 1. Z zastrzeżeniem przepisu ust. 2 służbę pilotową w pilotażu pełnomorskim może pełnić tylko oficer posiadający dyplom co najmniej kapitana żegluga małej Polskiej Marynarki Handlowej lub Rybołówstwa Morskiego oraz 12-miesięczną praktykę na stanowisku kierownika statku w żegludze co najmniej małej.

2. W przypadku szczególnie trudnych warunków nawigacyjnych służbę pilotową w pilotażu pełnomorskim w granicach żegluga przybrzeżnej może pełnić tylko starszy pilot, posiadający dyplom co najmniej porucznika żegluga wielkiej Polskiej Marynarki Handlowej lub Rybołówstwa Morskiego.

3. Posiadanie uprawnień do wykonywania czynności pilotowych w myśl ust. 1 stwierdza dyrektor urzędu morskigo zaświadczeniem, którego wzór określa załącznik nr 4 do zarządzenia.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 22. 1. Piloci, którzy uzyskali stopnie pilotowe przed wejściem w życie zarządzenia, zachowują swe stopnie.

2. Uzyskanie następnych wyższych stopni pilotowych wymaga spełnienia warunków przewidzianych w zarządzeniu.

§ 23. Warunki korzystania z usług pilota regulują przepisy portowe.

§ 24. 1. Pilot pełni służbę w przepisowym umundurowaniu.

2. Krój umundurowania oraz wzory dystynkcji i oznak służbowych regulują odrębne przepisy.

§ 25. Tracą moc dotychczasowe przepisy w sprawach uregulowanych zarządzeniem.

§ 26. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Żegluga i Gospodarki Wodnej: w z. J. Wiśniewski

Załączniki do zarządzenia Ministra Żegluga i Gospodarki Wodnej z dnia 27 maja 1960 r. (poz. 233).

..... Urząd Morski
.....

Załącznik nr 1.

ŚWIADECTWO

Stwierdza się niniejszym, że Ob. ....
..... (imię)

.....
..... (nazwisko)

złożył w dniu ..... 19 .. r. przed Komisją Egzaminacyjną dla Pilotów przy .....
..... Urzędzie Morskim egzamin na stopień .....

Świadectwo jest podstawą do ubiegania się o dyplom, uprawniający do samodzielnego pilotowania statków, zgodnie z przepisem § 17 ust. 4 zarządzenia Ministra Żegluga i Gospodarki Wodnej z dnia 27 maja 1960 r. w sprawie organizacji pilotażu morskiego i kwalifikacji zawodowych pilotów (Monitor Polski Nr 49, poz. 233).

..... 19 .. r.

Przewodniczący Komisji

.....

Członkowie:

(pieczęć urzędu morskigo)

.....
.....
.....
.....

Strona wewnętrzna

 (wysokość godła 12 mm) DYPLOM PILOTA (wysokość liter 5 mm) <div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 100px; margin: 0 auto; text-align: center;"> fotografia 40 × 50 mm </div> (pieczęć tłoczona urzędu morskiego) ..... podpis właściciela	Na podstawie § 18 oraz § . . . . zarządzenia Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej z dnia 27 maja 1960 r. w sprawie organizacji pilotażu morskiego i kwalifikacji zawodowych pilotów (Monitor Polski Nr 49, poz. 233) Ob. . . . . urodzony dnia . . . . . w . . . . . otrzymuje dyplom . . . . . ważny od dnia . . . . dnia . . . . . pieczęć okrągła urzędu morskiego Nr . . . . . <div style="text-align: right;"> Dyrektor ..... Urzędu Morskiego </div>
---	--

Strona zewnętrzna

(oprawiona w płótno introligatorskie koloru niebieskiego, litery i godło złote)

 (wysokość godła 20 mm) DYPLOM PILOTA (wysokość liter 6 mm)
--

Rozmiary dyplomu 10,5 × 15 cm w stanie złożonym.

Urząd Morski

Załącznik nr 3.

Zaświadczenie

Stwierdza się niniejszym, że Ob. (imię) (nazwisko) złożył w dniu . . . 19 . . . r. przed Komisją Egzaminacyjną dla Pilotów przy . . . Urzędzie Morskim egzamin z zakresu znajomości warunków nawigacyjnych w porcie (na trasie) . . . i obowiązujących w nim przepisów.

. . . 19 . . . r.

Przewodniczący Komisji

(pieczęć urzędu morskiego)

Członkowie:

Załącznik nr 4.

Urząd Morski

Zaświadczenie

Stwierdza się niniejszym, że Ob. (imię) (nazwisko) posiadający dyplom . . . oraz dostateczną praktykę morską na stanowisku kierownika statku w żegludze pełnomorskiej jest uprawniony do pilotowania statków o każdej pojemności w pilotażu pełnomorskim.

. . . 19 . . . r.

(pieczęć urzędu morskiego)

Dyrektor Urzędu Morskiego